

عَقِيدَةُ قُتَيْبَةَ بْنِ سَعِيدٍ

[5]

DE GELOOFSLEER VAN QUTAYBAH IBN SA'ID

Al-'Imām Abū Rajā' Qutaybah ibn Sa'id ibn Jamīl
ibn Ṭarīf ath-Thaqafiyy al-Balkhiyy

149 NH – 240 NH رَحِمَهُ اللَّهُ

- de grote ḥadīthgeleerde en leraar van al-Ḥumaydiyy, Aḥmad,
al-Bukhāriyy, Muslim, Abū Dāwūd, an-Nasā'iyy en at-Tirmidhiyy -

Vertaling:

Abū Khuzaymah Rashīd ibn 'Abd as-Salām ibn al-Ḥusayn
al-Bū'biyy al-Ḥarrīshiyy al-Maṭālsiyy

Islamhuys

Deze verhandeling komt uit het boek 'De Geloofsleer van Ahl as-Sunnah: Een selectie authentieke verhandelingen van de Salaf & de klassieke Imams' (Islamhuys, 2023). Zie de laatste pagina in deze PDF voor een lijst van alle verhandelingen in het boek. [Klik hier om het boek te bestellen in de webwinkel.](#)

5.1 BIOGRAFIE VAN AL-'IMĀM QUTAYBAH IBN SA'ĪD (240 NH) ﷺ

De grote Imām en ḥadīthgeleerde Abū Rajā' Qutaybah ibn Sa'īd ibn Jamīl ibn Ṭarīf ibn 'Abdillāh ath-Thaqafiyy al-Balkhiyy al-Baghlāniyy, uit het dorp Baghlān (in het huidige Afghanistan). Volgens Ibn 'Adiyy (365 NH) was zijn voornaam Yaḥyā en was Qutaybah een bijnaam; volgens Ibn Mandah (395 NH) was zijn voornaam 'Aliyy. 'Ath-Thaqafiyy' is een loyaliteitstoeschrijving (en geen afstamming), omdat hij behoorde tot de vrijgelaten slaven (*mawālī*) van de welbekende onrechtvaardige bevelhebber al-Ḥajjāj ibn Yūsuf ath-Thaqafiyy.

Qutaybah werd geboren in 149 NH en reisde af naar al-Madīnah, Egypte, Irak en andere gebieden om kennis te vergaren bij verschillende geleerden. Hij blonk zodanig uit in kennis en vooral de wetenschap van de overleveringen dat hij de leraar werd een aantal zeer bekende geleerden, zoals we hieronder zullen lezen. Hij werd dan ook beschouwd als een van de grote Imāms van de Sunnah en de geloofsleer in zijn tijd. Na een leven vol kennis en wetenschap overleed hij in het jaar 240 NH in Baghlān.

Zijn leraren

Hij studeerde bij Mālik, al-Layth, Sharīk, Ḥammād ibn Zayd, Abū 'Awānah, Ibn Lahī'ah, Kathīr ibn Sulaym (de metgezel van Anas ibn Mālik ﷺ), Ibn al-Mubārak, Fuḍayl ibn 'Iyād, Abū al-'Aḥwaṣ, Dāwūd al-'Aṭṭār, Ibrāhīm ibn Sa'd, Hushaym ibn Bashīr en vele anderen. Bij de generatie na hen nam hij van onder andere van Wakī', al-Walīd ibn Muslim en Ibn Wāḥb.

Zijn studenten

Tot zijn studenten behoorden o.a. al-Ḥumaydiyy, Nu'aym ibn Ḥammād, Aḥmad ibn Ḥanbal, Yaḥyā ibn Ma'in, 'Aliyy ibn al-Madīniyy, Abū Bakr ibn Abī Shaybah,

al-Bukhāriyy, Muslim, Abū Dāwūd, an-Nasāʿiyy, at-Tirmidhiyy,^[1] Abū Zurʿah, Abū Ḥātim, Ibrāhīm al-Ḥarbiyy, al-Firyābiyy, adh-Dhuhliyy en anderen.^[2] De voorgenoemden waren allen grote Imāms van de religie in de derde eeuw NH.

Zijn wetenschappelijke positie

Zijn status als Shaykh van de voorgenoemde Imāms bevestigt zijn wetenschappelijke positie. Daarnaast werd hij geprezen door meerdere geleerden. Al-ʿImām Abū Bakr al-ʿAthram (student van Aḥmad) zei: “Ik hoorde Aḥmad ibn Ḥanbal Qutaybah noemen en hem prijzen.” Al-ʿImām Yaḥyā ibn Maʿīn zei: “Qutaybah is betrouwbaar en nauwkeurig (*thiqah*),” en ook Abū Ḥātim zei over hem: “Hij is betrouwbaar en nauwkeurig (*thiqah*).” Al-ʿImām Abū Dāwūd zei: “Qutaybah kwam in het jaar 216 NH naar Baghdād toe, waarop Aḥmad (ibn Ḥanbal) en Yaḥyā ibn Maʿīn naar hem toe kwamen.” Aḥmad ibn Sayyār al-Marwaziyy zei: “Hij was betrouwbaar en nauwkeurig (*thabt*) in wat hij overleverde en hij was een persoon van Sunnah en vasthouden aan de Jamāʿah (hoofdgemeenschap).” Adh-Dhahabiyy zei over hem: “Shaykh al-ʿIslām, de Muḥaddith, de betrouwbare Imām die de landen rondreisde, de overleveraar van de moslims.”^[3] Abū al-Qāsim at-Taymiyy al-ʿAṣbahāniyy (535 NH) zei over hem: “Hij was een van de Imāms van de overleveringen, die de Sunnah steunde.”^[4]

Zijn schrijfwerken

Er zijn geen losstaande schrijfwerken bekend van al-ʿImām Qutaybah ibn Saʿīd, behalve deze verhandeling over de geloofsleer, die overgeleverd werd door de ḥadīthgeleerde Abū Aḥmad al-Ḥākim (285-378 NH) in zijn boek *Shiʿār Aṣḥāb al-Ḥadīth*, zoals vermeld staat onder de bronnen in het volgende hoofdstuk. ■

---

[1] Ibn Mājah leverde via adh-Dhuhliyy en Ibn Abī Shaybah ook over van Qutaybah ibn Saʿīd. Qutaybah was dus de leraar van de auteurs van zes van de negen boeken van *al-ḥadīth* (Ṣaḥīḥ al-Bukhāriyy, Ṣaḥīḥ Muslim, Jāmiʿ at-Tirmidhiyy, Sunan Abī Dāwūd, Sunan an-Nasāʿiyy, Sunan Ibn Mājah en Musnad Aḥmad), de leraar van de leraren van Ibn Mājah (auteur van Sunan Ibn Mājah) en de student van Mālik (auteur van Muwaṭṭaʾ Mālik).

[2] Siyar Aʿlām an-Nubalāʾ (11/13-16).

[3] Deze uitspraken staan allen in Siyar Aʿlām an-Nubalāʾ (11/16-18) van adh-Dhahabiyy.

[4] Siyar as-Salaf (3/1166).

5.2 INTRODUCTIE TOT DE VERHANDELING

Een korte beschrijving

Dit betreft een beknopte verhandeling van al-'Imām Qutaybah ibn Sa'īd over de geloofsleer van Ahl as-Sunnah wa'l-Jamā'ah, overgeleverd in *Shi'ār Aṣḥāb al-Ḥadīth* van Abū Aḥmad al-Ḥākim (o. 378 NH). Het behandelt de geloofsleer in het algemeen, waaronder zaken zoals al-Qadar (de Voorbeschikking), al-'Imān (het geloof), de Qur'ān, kwesties omtrent de Eigenschappen van Allāh, zaken van het Hiernamaals, de omgang met de moslimleiders en de metgezellen.

Het belang van deze verhandeling manifesteert zich in vier zaken: (1) de status van de auteur als leraar en Shaykh van de grote ḥadīthgeleerden van de moslimgemeenschap; (2) de behandeling van een aantal zeer belangrijke kwesties, zoals het bevestigen dat Allāh Zich boven de zevende hemel bevindt, waarmee sektes zoals de Jahmiyyah (en hun subsektes zoals de Ashā'irah en Māturīdiyyah) weerlegd worden; (3) de onomstotelijke authenticiteit van de verhandeling (met maar één overleveraar tussen Abū Aḥmad al-Ḥākim en Qutaybah ibn Sa'īd), zoals hieronder uiteengezet zal worden; en (4) het feit de verhandeling als een overlevering van consensus beschouwd wordt, aangezien de auteur zijn verhandeling begint met: "Dit is het standpunt van de Imāms dat ingenomen wordt inzake de Islam en de Sunnah..." De verhandeling draagt dus niet enkel het standpunt uit van de auteur, maar dat van de Imāms van Ahl as-Sunnah. Daarom zei adh-Dhahabiyy in zijn boek *al-'Uluww*, nadat hij de 'Uluww (Bovenheid) van Allāh bevestigde:

"Zo zien we dat Qutaybah – een betrouwbare Imām in de religie – een consensus (*ijmā'*) overlevert in deze zaak. Hij maakte Mālik, al-Layth, Ḥammād ibn Zayd en de grote geleerden mee. Hij leefde een lange tijd en aan zijn deur stond het vol met memoriseerders van overleveringen die naar hem toekwamen."^[1]

---

[1] *Al-'Uluww lil-'Aliyy al-Ghaffār* (p. 174) van adh-Dhahabiyy.

De voorgenoemde zaken hebben ervoor gezorgd dat deze verhandeling het doelwit werd van de Jahmiyyah – met name hun hedendaagse subsektes: de Ashāʿirah en de Māturīdiyyah – die alles op alles zetten om het in twijfel te trekken. Naast het wetenschappelijke amateurisme, toont dit ook aan dat deze verhandeling een doorn in het oog is van dwalende groeperingen, met name die afgedwaald zijn inzake de Eigenschappen van Allāh.^[1] Hieronder zal verder ingegaan worden op de authenticiteit van de verhandeling.

Bronnen & authenticiteit

De verhandeling is in zijn volledigheid overgeleverd in *Shiʿār Aṣḥāb al-Ḥadīth* (uitgave: Maktabat ar-Rushd, 1^e druk, 1425 NH; redactie: Ṣubḥiyy as-Sāmārāʾiyy; pp. 34–39, nr. 17) van Abū Aḥmad al-Ḥākim an-Naysāburiyy (378 NH). De overleveringsketen in dit boek is als volgt. Abū Aḥmad Muḥammad ibn Muḥammad ibn Aḥmad ibn Ishāq al-Ḥākim (275–378 NH) zei in *Shiʿār Aṣḥāb al-Ḥadīth*:

“Ik hoorde Muḥammad ibn Ishāq ath-Thaqafiyy (as-Sarrāj; 216–313 NH) zeggen: Ik hoorde Abū Rajāʾ Qutaybah ibn Saʿīd (149–240 NH) zeggen: ‘Dit is het standpunt van de Imāms die ingenomen wordt inzake de Islam en de Sunnah: ...’”^[2]

Dit is een authentieke overleveringsketen. De auteur Abū Aḥmad al-Ḥākim – de leerling van al-ʿImām Ibn Khuzaymah (311 NH) – is een betrouwbare Imām en het is bevestigd dat hij overleveringen aangehoord heeft van Muḥammad ibn Ishāq ath-Thaqafiyy as-Sarrāj.^[3] As-Sarrāj is op zijn beurt een betrouwbare Imām, van

[1] Een van hen was de Ashʿariyy genaamd Ḥasan as-Saqqāf, die in zijn commentaar op het boek al-ʿUluww van adh-Dhahabiyy (p. 453) op basis van een amateuristische analyse probeerde om de overleveringsketen van de verhandeling tot zwak te verklaren. Het zou buiten het domein van dit boek vallen om hier dieper op in te gaan, maar het is voldoende voor de lezer om te weten dat as-Saqqāf in zijn analyse de overlijdensdatum van Abū Aḥmad al-Ḥākim (de auteur van *Shiʿār Aṣḥāb al-Ḥadīth*) verkeerd had (of bewust verdraaide): hij beweerde dat al-Ḥākim overleden was in 398 NH, in plaats van 378 NH, waar hij vervolgens foute conclusies op bouwde.

[2] *Shiʿār Aṣḥāb al-Ḥadīth* (p. 34) van Abū Aḥmad al-Ḥākim.

[3] *Al-ʿAḥādīth* (7/30) van az-Zirikliyy; *Muʿjam al-Muʿallifīn* (11/180) van ʿUmar Riḍā Kaḥālāh; *Ṭabaqāt ʿUlamāʾ al-Ḥadīth* (3/128, 3/213) van Ibn ʿAbdīl-Ḥādī ad-Dimashqiyy aṣ-Ṣālihiyy; *At-Taḥfīd* (1/101) van Ibn Nuḡṭāh; *Siyar Aʿlām an-Nubalāʾ* (16/370) van adh-Dhahabiyy, die over hem zei: “De Imām, de memoriseerder, de betrouwbare, nauwkeurige (*ṭabī*) grootgeleerde en *ḥadīth*-wetenschapper van Khurāsān...”

wie het bevestigd is dat hij overleveringen aangehoord heeft van Qutaybah ibn Sa'īd ath-Thaqafiyy.^[1] Hiermee is de keten authentiek (*ṣaḥiḥ*). Naast Abū Aḥmad al-Ḥākim heeft ook Muḥammad ibn al-Ḥasan ibn Muḥammad an-Naqqāsh (o. 351 NH) de verhandeling overgeleverd, via dezelfde weg: van as-Sarrāj van Qutaybah ibn Sa'īd, zoals vermeld staat in *Dar' Ta'āruḍ al-ʿAql wa'n-Naql*^[2] van Ibn Taymiyyah en *al-ʿUluww*^[3] van adh-Dhahabiyy.

Ook zijn er stukken uit de verhandeling overgeleverd in verschillende bronnen, zoals door al-ʿImām aṣ-Ṣābūniyy (o. 449 NH) in zijn werk *ʿAqīdat as-Salaf wa Aṣḥāb al-Ḥadīth*^[4] en door al-Khaṭīb al-Baghdādiyy in zijn werk *Sharaf Aṣḥāb al-Ḥadīth*^[5] – beide met een andere overleveringsketen – en door de tafsīrgeleerde Ishāq ibn Ibrāhīm al-Bustiyy (307 NH) in zijn Tafsīr^[6], die het direct overleverde van Qutaybah ibn Sa'īd.

De verhandeling werd tevens regelmatig genoemd en geciteerd door de Imāms van Ahl as-Sunnah ter bevestiging van de juiste geloofsleer, wat betekent dat zij de verhandeling tot authentiek verklaarden. Abū al-Qāsim al-ʿAṣbahāniyy (535 NH) zei in zijn boek *al-Ḥujjah fī Bayān al-Maḥajjah*:

“Met succes van Allāh zal ik een groep van onze Imāms vermelden die dit gedaan hebben (d.w.z. het verduidelijken van de geloofsleer). Tot hen behoort: Abū ʿAbdillāh Sufyān ibn Sa'īd ibn Masrūq ath-Thawriyy, die zijn geloofsleer en standpunt in de Sunnah verduidelijkt heeft.^[7] [...] En tot hen behoort: Abū Rajāʾ Qutaybah ibn Sa'īd ath-Thaqafiyy al-Baghlāniyy, die een verhandeling over de geloofsleer heeft die van hem overgeleverd werd door Abū'l-ʿAbbās as-Sarrāj.”^[8]

[1] Al-Jarḥ wat-Ta'dīl (7/196) van Ibn Abī Ḥatīm; Tārīkh Baghdād (1/248) van al-Khaṭīb; al-ʿAnsāb (3/241) van Ibn as-Samʿāniyy; at-Taḥf (1/18, 19) van Ibn Nuḥṭah; Ṭabaqāt ʿUlamāʾ al-Ḥadīth (2/450); Siyar Aʿlām an-Nubalāʾ (14/388, 397) en al-ʿUluww (p. 156, 157) van adh-Dhahabiyy, die in Siyar Aʿlām an-Nubalāʾ (14/388) over hem zei: “De Imām, de betrouwbare, nauwkeurige (*thiqah*) memoriseerder, Shaykh al-ʿIslām en de ḥadīth-wetenschapper van Khurāsān...”

[2] Al-ʿUluww li'l-ʿAliyy al-Ghaffār (p. 174) van adh-Dhahabiyy.

[3] Dar' Ta'āruḍ al-ʿAql wa'n-Naql (6/260) van Ibn Taymiyyah.

[4] ʿAqīdat as-Salaf wa Aṣḥāb al-Ḥadīth (p. 121) van aṣ-Ṣābūniyy.

[5] Sharaf Aṣḥāb al-Ḥadīth (p. 71-72) van al-Khaṭīb al-Baghdādiyy.

[6] Tafsīr Ishāq ibn Ibrāhīm al-Bustiyy (p. 232, nr. 218).

[7] Zie verhandeling [1] De Geloofsleer van Sufyān ath-Thawriyy, in deze verzameling.

[8] Al-Ḥujjah fī Bayān al-Maḥajjah (2/473-475) van al-ʿAṣbahāniyy.

Al-'Imâm Ibn Taymiyyah ﷺ citeerde het in zijn boek *Dar' Ta'āruḍ al-'Aql wa'n-Naql* toen hij sprak over het bevestigen dat Allāh boven de schepping is; hij zei:

“De uitspraken hierover van de Salaf zelf zijn te veel om te kunnen omvatten. Abū Bakr an-Naqqāsh, de auteur van at-Tafsīr en ar-Risālah, zei: Abū'l-'Abbās as-Sarrāj leverde over aan ons en zei: Ik hoorde Qutaybah ibn Sa'īd zeggen: ‘Dit is het standpunt van de Imāms inzake de Islam, de Sunnah en de Jamā'ah: we kennen onze Heer boven de zevende hemel, op Zijn Troon...’”^[1]

Al-'Imām Ibn al-Qayyim citeerde het op dezelfde wijze in zijn boeken *Ijtima' al-Juyūsh al-'Islāmiyyah*^[2] en *aṣ-Ṣawā'iq al-Mursalah*^[3], evenals adh-Dhahabiyy in zijn boek *al-'Uluww*^[4]. Al het voorgenoemde toont aan dat de verhandeling authentiek is en rechtmatig toegeschreven wordt aan al-'Imām Qutaybah ibn Sa'īd ﷺ.^[5]

Vertaling

Bij het vertalen van deze verhandeling en het overnemen van de Arabische tekst is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

1. *Shi'ār Aṣḥāb al-Ḥadīth* van Abū Aḥmad al-Ḥākim an-Naysāburiyy (378 NH); uitgave: Maktabat ar-Rushd, 1^e editie, 1425 NH (2004 NC); redactie: Ṣubḥiyy as-Sāmārā'iyy; pp. 34-39, nr. 17.
2. Majallat al-Buḥūth al-'Islāmiyyah nr. 63: I'tiqād Qutaybah ibn Sa'īd al-Balkhiyy, dr. Ṣāliḥ al-'Aqil; pp. 184-210.
3. Al-Jāmi' fī 'Aqā'id wa Rasā'il Ahl as-Sunnah wa'l-'Athar, 'Ādil Āl Ḥamdān al-Ghāmidīyy; uitgave: Dār al-Manhaj al-'Awwal, 2^e druk, 1437 NH (2017 NC); pp. 269-272; de redacteur baseerde zijn redactie op een manuscript van *Shi'ār Aṣḥāb al-Ḥadīth* (zie hieronder) en de gedrukte versie.

[1] Dar' Ta'āruḍ al-'Aql wa'n-Naql (6/260) van Ibn Taymiyyah.

[2] Ijtima' al-Juyūsh al-'Islāmiyyah (p. 128) van Ibn al-Qayyim.

[3] Aṣ-Ṣawā'iq al-Mursalah 'alā'l-Jahmiyyah wa'l-Mu'aṭṭilah (4/1294) van Ibn al-Qayyim.

[4] Al-'Uluww li'l-'Aliyy al-Ghaffār (p. 174) van adh-Dhahabiyy.

[5] De analyse van de bronnen en de keten is o.a. ontnomen uit Majallat al-Buḥūth al-'Islāmiyyah nr. 63 (pp. 184-210): I'tiqād Qutaybah ibn Sa'īd al-Balkhiyy, door dr. Ṣāliḥ al-'Aqil.

4. Een manuscript van het werk Shi‘ār Aṣḥāb al-Ḥadīth: manuscript nr. 3825 van al-Maktabah az-Zāhiriyyah, pp. 145-159. Zie de volgende pagina.

Er is primair gebruik gemaakt van bronnen 1 t/m 3. Enkel bij verschillen tussen deze bronnen is er gebruik gemaakt van het manuscript.

Het manuscript

Hierna volgens de scans van het manuscript (nr. 3825).

De eerste pagina van het manuscript:

السلام على النبي محمد وآله
 بعد سبعة اجزاء من كتابي
 والابو بكر وعمر وعثمان وعلي
 ثم هبوا وحركوا شعثهم قالوا
 الى شئ اخر اريدت عليا مني
 لم يقسم بامر المؤمنين ولم يقسم
 فدايهم ودايكم فدايكم فدايكم
 الامة ما لم يكره ذلك سبعة
 قال سبعة اثار خافنيها من سعيد
 المحدث في الاسلام والسنة
 لأمروها والصبر على حكمه
 والاخر ما امر الله عز وجل
 واخلاص العماة ويريك الخلال
 في الدين والمسيح على النفس
 الكفار لك جهادة وعليه شره
 تروفا جبر لعني الجمعة
 مات من اهل القبلة سنة
 بنافضل والقوار كلام الله
 احدا من اهل القبلة حنه ولا
 على احدا من اهل التوحيد وان
 احدا من اهل الصلاة وان عمل
 لخرج على الامم بالسيف وان
 يرى السيف في المسلمين كان
 هذه الامة بعد ثنها ابو بكر
 عن معاوية اصحاب محمد صلى الله عليه وسلم ولا

De tweede pagina van het manuscript:

ذكر احكامهم بسبع ولا يشاء احكامهم
 والى هذا الطريق بالافادش التي جاشت عن رسول
 صلى الله عليه وسلم في الدوره حق واتباع كل
 رسول الله صلى الله عليه وسلم الا ان تعلم
 انه منسوخ منه ما سجد وعدا الفخر حق والمبار
 حق والخوض حق والسفاهه حق ونور حرجور
 من النار حق وحروج الدجال والرجوع حق واذا
 رأت الرجل يحب شهس المورى وما لك من
 انش وانوب للشحناء وعبد الله بن عون بن
 ابن عبيد وسلمان التميمي وسريكا وانا الاحوص
 والفصل بن عياض وسفيان بن عيينه والكثير
 سعد وان للبارك ووكيع بن الجراح وكثير
 سعيد وعبد الرحمن بن مهدي وكثير بن جبي
 واجيد بن حسبل واسحق بن راهويه فليعلم انه على
 الطريق واذا رأت الرجل يقول ها ولا الشظا
 فاحذروه فانه على غير الطريق واذا قال المشبه
 فاحذروه فانه جهنمي واذا قال الجفيرة فاحذروه
 فانه فدرى والامان سفاضل والامان فوله وعمل
 وبيته والصلاه من الامان والزكاة من الامان
 والحج من الامان واماطه الاذى عن الطريق من
 الامان وتقول الناس عند ما يموتون بالاسم
 الذي سماهم الله ولا اصرار والخروج والمولد
 والاعمال كلها ولا تقول عبد الله ولا تقول طمان
 حبريل وقد كاسل لان اما نفعا منفعل ولا يصلي
 حلف القدرى ولا الرامضى ولا الجهمي وفر قال

De derde (en laatste) pagina van het manuscript

هذه الآية حكوتها يقولون لا اله الا الله
 واعبدني وما كان الله لناموس مني ابو عبد الله
 ويعرف الله في السما السابعة على عرشه ما في
 الرحمن على العرش استوى له ما في السموات وما في الارض
 وما بينهما وما تحت الثرى والجنة والنار مخلوقتان
 ولا نفسان والمصلاه فريضة من الله واجبة تمام
 ركوعها وسجودها والقرآن فيها حديثي ابو الحسن
 على بن محمد بن سنان بن حنبل بن احمد بن محمد بن
 نصر بن علي الجهضمي وولته من يدرم بعد رسول
 الله صلى الله عليه وسلم قال اباركوا وعمر وعقروا عليا
 واعملوا على حديث نفسه قالوا لا نصر بن علي
 الجهضمي قال قال ابن جرير بن عبد الله بن جابر
 قال واجد حديث نفسه سمعت ابا العباس محمد
 بن يعقوب يقول سمعت العباس بن علي بن محمد الدوري
 يقول سمعت يحيى بن معين يقول تكلم الله ولبيش
 يخلوف وسمعت هدا منه مرارا خيره هذه الامه بعد
 منها ابو بكر بن عمر بن عثمان بن علي هدا قولنا وهذا
 مدهسا يا وذكرا التل على انه لا عمل الا لله بنو بها

ائمة عند عمله
 احمر ابو عمرو بن الحسن بن ابي معشر السلمي خراج حديثا
 عبد الحارث بن العلاء بن عبد الوهيد بن عبد المجيد قال
 سمعت يحيى بن سعيد يقول لحي بن محمد بن ابراهيم بن
 الحرث انه سمع علقمة بن وقاص الليثي يقول سمعت
 عمر بن الخطاب يقول سمعت رسول الله صلى الله عليه
 وسلم قال انما الاعمال بالنية وان كل امرئ ما نوى

[5] DE GELOOFSLEER VAN QUTAYBAH IBN SA'ID

Abū Aḥmad al-Ḥākim   zei in Shi'ar Aṣḥāb al-Ḥadīth: "Ik hoorde Muḥammad ibn Iṣḥāq ath-Thaqafiyy (as-Sarrāj) zeggen: 'Ik hoorde Abū Rajā' Qutaybah ibn Sa'id   zeggen:

قَالَ أَبُو أَحْمَدَ الْحَاكِمُ فِي شِعَارِ أَصْحَابِ الْحَدِيثِ: سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْحَاقَ الثَّقَفِيَّ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا رَجَاءٍ قُتَيْبَةَ بْنَ سَعِيدٍ قَالَ:

Dit is het standpunt van de Imāms die ingenomen dient te worden inzake de Islam en de Sunnah:

هَذَا قَوْلُ الْأَئِمَّةِ الْمَأْخُودُ فِي الْإِسْلَامِ وَالسُّنَّةِ:

1. Tevredenheid met de Voorbepaling (Qaḍā') van Allāh, overgave aan Zijn Bevel en geduld met Zijn Oordeel. 1. الرِّضَا بِقَضَاءِ اللَّهِ، وَالِاسْتِسْلَامَ لِأَمْرِهِ، وَالصَّبْرَ عَلَى حُكْمِهِ.
2. Geloven in de Voorbeschikking (al-Qadar), zowel het goede als het slechte ervan.^[1] 2. وَالْإِيمَانُ بِالْقَدَرِ خَيْرُهُ وَشَرُّهُ.
3. Het nemen wat Allāh   bevolen heeft en het verbieden van datgene wat Allāh verboden heeft. 3. وَالْأَخْذُ بِمَا أَمَرَ اللَّهُ  ، وَالنَّهْيُ عَمَّا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ.
4. Het zuiver maken (Ikhḷāṣ) van de daden voor Allāh. 4. وَإِخْلَاصُ الْعَمَلِ لِلَّهِ.
5. Niet discussiëren, redetwisten of disputeren over de religie. 5. وَتَرْكُ الْجَدَالِ وَالْمِرَاءِ وَالْخُصُومَاتِ فِي الدِّينِ.
6. Het vegen over de leren sokken. 6. وَالْمَسْحُ عَلَى الْخُفَّيْنِ.
7. Jihād^[2] voeren onder iedere kalief, dat wil zeggen: de Jihād tegen de ongelovigen. Zijn Jihād is in jouw voordeel en zijn kwaad is en-kei tegen hemzelf. 7. وَالْجِهَادُ مَعَ كُلِّ خَلِيفَةٍ جِهَادُ الْكُفَّارِ، لَكَ جِهَادُهُ وَعَلَيْهِ شَرُّهُ.
8. Het gezamenlijke gebed achter iedere vrome en zondige [imam], dat wil zeggen: het vrijdaggebed en de twee feestgebeden.^{[3][4]} 8. وَالْجَمَاعَةُ مَعَ كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ، يَعْنِي: الْجُمُعَةَ وَالْعِيدَيْنِ.

[1] De Voorbeschikking (al-Qadar) en de Voorbepaling (al-Qaḍā') betekenen hetzelfde.

[2] Jihād: het strijden omwille van Allāh.

[3] D.w.z. op de twee feestdagen: 'Īd al-Fiṭr (het ontvastingsfeest) en 'Īd al-'Aḍḥā (het offerfeest).

[4] Zie verhandeling [1] De Geloofsleer van Sufyān ath-Thawriyy, passage 12-13 (incl. voetnoten).

9. Het (doden)gebed over degene die overlijdt van de mensen van de Qiblah^[1] is de Sunnah. 9. وَالصَّلَاةُ عَلَى مَنْ مَاتَ مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ سُنَّةٌ.
10. Al-ʿImān (het geloof) bestaat uit uitspraken en daden^[2] en al-ʿImān varieert qua niveau.^[3] 10. وَالْإِيمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ، وَالْإِيمَانُ يَتَفَاعَلُ.
11. De Qurʾān is de Spraak (*Kalām*) van Allāh ﷻ. 11. وَالْقُرْآنُ كَلَامُ اللَّهِ ﷻ.
12. We zeggen niet over iemand van de mensen van de Qiblah^[1] dat hij naar het Paradijs^[4] of het Vuur gaat. 12. وَأَنْ لَا نُنْزِلَ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ جَنَّةً وَلَا نَارًا.
13. We spreken niet met zekerheid een getuigenis uit over iemand van de mensen van at-Tawhīd^[5] [dat hij naar het Vuur gaat], ook al verricht hij grote zondes. 13. وَلَا نَقْطَعُ الشَّهَادَةَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ التَّوْحِيدِ وَإِنْ عَمِلَ بِالْكِبَايِرِ.
14. We verklaren niemand tot ongelovige vanwege een zonde, zelfs al zijn het grote zondes, behalve het verlaten van het gebed. 14. وَلَا نُكْفِرُ أَحَدًا بِذَنْبٍ إِلَّا تَرَكَ الصَّلَاةَ وَإِنْ عَمِلَ بِالْكِبَايِرِ.
15. We komen niet met het zwaard in opstand tegen de bevelhebbers, zelfs al zijn ze onrechtvaardig.^[6] 15. وَأَنْ لَا نَخْرُجَ عَلَى الْأُمَرَاءِ بِالسَّيْفِ وَإِنْ جَارُوا.
16. We distantiëren ons van eenieder – wie het ook is – die het als toegestaan ziet om met het zwaard te strijden tegen de moslims. 16. وَتَبَرُّأُ مِنْ كُلِّ مَنْ بَرَى السَّيْفَ فِي الْمُسْلِمِينَ كَاتِبًا مَنْ كَانَ.
17. De beste van deze natie (Ummah) na haar Profeet ﷺ, is Abū Bakr, vervolgens ʿUmar en daarna ʿUthmān. 17. وَأَفْضَلُ هَذِهِ الْأُمَّةِ بَعْدَ نَبِيِّهَا: أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ ʿUMARُ ثُمَّ ʿUTHMĀN.

[1] Qiblah: de gebedsrichting. De mensen van de Qiblah (Ahl al-Qiblah): de mensen van de gebedsrichting, d.w.z. de moslims. Dit is een term die veelvuldig door geleerden gebruikt wordt om de moslims aan te duiden, zoals in meerdere verhandelingen in deze verzameling terugkomt.

[2] Zie verhandeling [1] De Geloofsleer van Sufyān ath-Thawriyy, passage 2 (incl. voetnoot).

[3] D.w.z. dat de ʿImān van de een hoger is dan die van de ander.

[4] Behalve degene voor wie door Allāh of Zijn Boodschapper ﷺ getuigd is dat diegene naar het Paradijs gaat; zie verhandeling [1] De Geloofsleer van Sufyān ath-Thawriyy, passage 7 (incl. voetnoot).

[5] At-Tawhīd: het uitzonderen van Allāh in de zaken die specifiek voor Hem zijn, namelijk: Zijn Daden, Zijn Namen, Zijn Eigenschappen en de aanbidding. 'De mensen van at-Tawhīd' (Ahl at-Tawhīd) is dan dus een andere naam voor 'de moslims', net zoals 'de mensen van de Qiblah'.

[6] In het manuscript en de gedrukte versies staat: "zelfs al bestrijden zij (*wa in ḥarabū*; [وإن حاربوا])". De bekende bewoording in de werken van de Salaf is echter "zelfs al zijn zij onrechtvaardig (*wa in jāru*; [وإن جاروا])", wat qua schrijfwijze in het Arabisch op elkaar lijkt. Zie al-Jāmi' fi'l-Aqā'id (p. 315) van Sh. ʿĀdil Āl Ḥamdān.

18. Zich weerhouden van de tekortkomingen van de metgezellen van Muḥammad ﷺ. We vermelden niemand van hen op een slechte manier, noch kleineren we een van hen. 18. وَالْكَفُّ عَنْ مَسَاوِي أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَلَا نَذْكُرُ أَحَدًا مِنْهُمْ بِسُوءٍ، وَلَا نَنْقِصُ أَحَدًا مِنْهُمْ.
19. We geloven in *ar-ru'yah*^[1] en we bevestigen de overleveringen die gekomen zijn van de Boodschapper van Allāh ﷺ over *ar-ru'yah*. Het is een ware werkelijkheid.^[2] 19. وَتُؤْمِنُ بِالرُّؤْيَا، وَالتَّصَدِيقُ بِالْأَحَادِيثِ الَّتِي جَاءَتْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الرُّؤْيَا حَقٌّ.
20. Het volgen van iedere overlevering die gekomen is van de Boodschapper van Allāh ﷺ, tenzij men weet dat het opgeheven (*mansūkh*) is: dan dient de opheffende tekst (*nāsikh*) gevolgd te worden. 20. وَاتَّبَاعُ كُلِّ أَثَرٍ جَاءَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، إِلَّا أَنْ يُعْلَمَ أَنَّهُ مَنسُوخٌ فَيَتَّبِعُ نَاسِخَهُ.
21. De bestraffing van het graf is een ware werkelijkheid. 21. وَعَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ.
22. De Weegschaal (al-Mīzān) is een ware werkelijkheid, het Waterbassin (al-Ḥawḍ) is een ware werkelijkheid, de Intercessie (ash-Shafā'ah) is een ware werkelijkheid en dat een groep uit het Vuur zal treden is een ware werkelijkheid. 22. وَالْمِيزَانُ حَقٌّ، وَالْحَوْضُ حَقٌّ، وَالشَّفَاعَةُ حَقٌّ، وَقَوْمٌ يُخْرَجُونَ مِنَ النَّارِ حَقٌّ.
23. De verschijning van ad-Dajjāl (de Antichrist) is een ware werkelijkheid. 23. وَخُرُوجُ الدَّجَالِ حَقٌّ.
24. Steniging is legitiem.^[3] 24. وَالرَّجْمُ حَقٌّ.
25. Als je ziet dat een man houdt van: Sufyān ath-Thawriyy^[4], Mālik ibn Anas^[5], Ayyūb as-Sakhtiyāniyy^[6], 'Abdullāh ibn 'Awn^[7], Yūnus 25. وَإِذَا رَأَيْتَ الرَّجُلَ يُحِبُّ سُفْيَانَ الثَّوْرِيَّ وَمَالِكَ بْنَ أَنَسٍ وَأَيُّوبَ السَّخْتِيَانِيَّ وَعَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَوْنٍ

[1] *Ar-Ru'yah*: de bezichtiging, d.w.z. het zien van Allāh (door de gelovigen) in het Hiernamaals.

[2] De gelovigen zullen Allāh zien in het Hiernamaals. Zie [4] De Fundamenten van de Sunnah (al-Ḥumaydiyy), passage 9 (incl. voetnoten).

[3] Passages 22 t/m 25 worden uitvoerig behandeld in verhandeling [6] De Fundamenten van de Sunnah (al-'Imām Aḥmad), passages 14 en 16 t/m 20 (incl. de voetnoten).

[4] Al-'Imām Sufyān ibn Sa'īd ibn Masrūq ath-Thawriyy al-Kūfiyy, Abū 'Abdillāh (161 NH) ﷺ, een van de grote Imāms van de moslims, 'de Bevelhebber van de Gelovigen inzake de Overleveringen' en de Imām van de stad al-Kūfah (Irak). Zie hoofdstuk 1.1 Biografie van Sufyān ath-Thawriyy en verhandeling [1] De Geloofsleer van Sufyān ath-Thawriyy, onder deel 1 van dit boek.

[5] Al-'Imām Mālik ibn Anas ibn Mālik ibn 'Āmir al-'Aṣbaḥiyy al-Madaniyy, Abū 'Abdillāh (179 NH) ﷺ, de grote wetsgeleerde, ḥadīthgeleerde en Imām van al-Madīnah.

[6] Al-'Imām Ayyūb ibn Abi Tamīmah Kaysān as-Sakhtiyāniyy al-Baṣriyy, Abū Bakr (131 NH), de grote geleerde van de *Tābi'in* en de betrouwbare Imām van de stad al-Baṣrah (Zuid-Irak).

[7] 'Abdullāh ibn 'Awn ibn Arṭabān al-Baṣriyy, Abū 'Awn (151 NH), een van de geleerden van al-Baṣrah en student van al-'Imām al-Ḥasan al-Baṣriyy (110 NH).

ibn 'Ubayd^[1], Sulaymān at-Taymiyy^[2], Sharik^[3], Abū'l-'Aḥwaṣ^[4], al-Fuḍayl ibn 'Iyāḍ^[5], Sufyān ibn 'Uyaynah^[6], al-Layth ibn Sa'd^[7], Ibn al-Mubārak^[8], Wakī' ibn al-Jarrāḥ^[9], Yaḥyā ibn Sa'īd^[10], 'Abd ar-Raḥmān ibn Mahdiyy^[11], Yaḥyā ibn Yaḥyā^[12], Aḥmad ibn Ḥanbal^[13] en Ishāq ibn Rāhūyah^[14], weet dan dat hij zich op de [juiste] weg bevindt.^[15]

وَيُؤَسُّ بْنُ عُبَيْدٍ وَسُلَيْمَانَ التَّيْمِيَّ وَشَرِيكَ
وَأَبَا الْأَحْوَصِ وَالْفَضِيلَ بْنَ عِيَّاضٍ وَسُفْيَانَ
بْنَ عُيَيْنَةَ وَاللَّبِيثَ بْنَ سَعْدٍ وَابْنَ الْمُبَارَكِ
وَوَكِيعَ بْنَ الْجَرَّاحِ وَيَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ
وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ مَهْدِيٍّ وَيَحْيَى بْنَ يَحْيَى
وَأَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ وَإِسْحَاقَ بْنَ رَاهُيَةَ،
فَاعْلَمْ أَنَّهُ عَلَى الطَّرِيقِ.

- [1] Yūnus ibn 'Ubayd ibn Dīnār al-'Abdiyy al-Bašriyy, Abū 'Ubayd (140 NH), een van de geleerden van al-Bašrah en student van al-'Imām al-Ḥasan al-Bašriyy.
- [2] Sulaymān ibn Tarkhān at-Taymiyy al-Bašriyy, Abū'l-Mu'tamir (143 NH), een Tābi'iyy en student van al-'Imām al-Ḥasan al-Bašriyy.
- [3] Al-'Imām Sharik ibn 'Abdillāh an-Nakha'iyy al-Kūfiyy al-Qāḍī, Abū 'Abdillāh (177 NH), een van de Imāms van de Sunnah in de stad al-Kūfah (Irak).
- [4] Salām ibn Sulaym al-Ḥanafīyy (als loyaliteitstoeschrijving aan Banū Ḥanīfah) al-Kūfiyy, Abū'l-'Aḥwaṣ (179 NH), een van de Imāms van de Sunnah in de stad al-Kūfah.
- [5] Al-'Imām al-Fuḍayl ibn 'Iyāḍ ibn Mas'ūd at-Tamīmiyy, Abū 'Aliyy (187 NH), een van de Imāms van de Sunnah in al-Kūfah en daarna in Makkah.
- [6] Al-'Imām Sufyān ibn 'Uyaynah ibn Abī 'Imrān Maymūn al-Hilāliyy al-Makkiyy, Abū Muḥammad (198 NH), een van de Imāms van de Sunnah in Makkah.
- [7] Al-'Imām al-Layth ibn Sa'd ibn 'Abd ar-Raḥmān al-Fahmiyy al-Miṣriyy, Abū'l-Ḥarith (175 NH), de Imām van de Sunnah in Egypte.
- [8] Al-'Imām 'Abdullāh ibn al-Mubārak ibn Wāḍiḥ al-Marwaziyy, Abū 'Abd ar-Raḥmān (181 NH), de grote Imām van de Sunnah en ḥadīthgeleerde van Khurāsān (het huidige Afghanistan en omgeving).
- [9] Al-'Imām Wakī' ibn al-Jarrāḥ ibn Malīḥ ar-Ru'āsiyy al-Kūfiyy, Abū Sufyān (197 NH), de edele Imām van de stad al-Kūfah en ḥadīthgeleerde van Irak.
- [10] Al-'Imām Yaḥyā ibn Sa'īd ibn Farrūkh at-Tamīmiyy al-Qaṭṭān al-'Aḥwal al-Bašriyy, Abū Sa'īd (198 NH), een van de grote Imāms van de ḥadīthwetenschappen in zijn tijd, specifiek al-Jarḥ wa't-Ta'dil (het bekritisseren en tot betrouwbaar verklaren van overleeveraars), gevestigd in al-Bašrah.
- [11] Al-'Imām 'Abd ar-Raḥmān ibn Mahdiyy ibn Ḥassān al-Bašriyy, Abū Sa'īd (197 NH), een van de grote Imāms van de Sunnah en een van de grootste ḥadīthwetenschappers van zijn tijd, vooral in al-Jarḥ wa't-Ta'dil, gevestigd in al-Bašrah.
- [12] Al-'Imām Yaḥyā ibn Yaḥyā ibn Bukayr at-Tamīmiyy an-Naysābūriyy, Abū Zakariyyā (226 NH), een van de Imāms van Khurāsān.
- [13] Al-'Imām Aḥmad ibn Muḥammad ibn Ḥanbal ibn Hilāl ash-Shaybāniyy, Abū 'Abdillāh (241 NH), de Imām van Ahl as-Sunnah wa'l-Jamā'ah, die geduldig bleef tijdens de grote beproeving omtrent de Qur'ān; de grote wetsgeleerde, ḥadīthgeleerde, taalkundige en Imām in de geloofsleer.
- [14] Al-'Imām Ishāq ibn Ibrāhīm ibn Makhlad al-Ḥanzaliyy al-Marwaziyy, bekend als Ishāq ibn Rāhūyah (238 NH), een van de Imāms en wetsgeleerden van Khurāsān.
- [15] Interessant gegeven: de auteur prijst hier Aḥmad en Ishāq als Imāms van de Sunnah – zodanig dat liefde voor hen een teken is van het zich bevinden op het juiste pad – terwijl het zijn studenten waren. Dit toont de status aan van deze geleerden, die door hun leren als Imāms beschouwd werden.

26. Als je ziet dat iemand zegt dat zij *shukkāk*^[1] zijn, pas dan op voor hem, want hij bevindt zich niet op de [juiste] weg. 26. وَإِذَا رَأَيْتَ الرَّجُلَ يَقُولُ: هُوَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَاحْذَرُوهُ فَإِنَّهُ عَلَى غَيْرِ الطَّرِيقِ.
27. En als hij hen *mushabbihah*^[2] noemt, pas dan op voor hem, want dan is hij een Jahmiyy. 27. وَإِذَا قَالَ: الْمُشَبِّهَةُ، فَاحْذَرُوهُ، فَإِنَّهُ جَاهِمِيٌّ.
28. En als hij hen *mujbirah*^[3] noemt, pas dan op voor hem, want dan is hij een Qadariyy. 28. وَإِذَا قَالَ: الْمُجْبِرَةُ، فَاحْذَرُوهُ، فَإِنَّهُ قَدَرِيٌّ.
29. Al-*ʿImān* (het geloof) varieert qua niveau en al-*ʿImān* bestaat uit uitspraken, daden en de intentie. Het gebed behoort tot al-*ʿImān*, de *Zakāh*^[4] behoort tot al-*ʿImān*, de *Ḥajj* behoort tot al-*ʿImān* en iets schadelijks van de weg verwijderen behoort tot al-*ʿImān*.^[5] 29. وَالْإِيمَانُ يَتَفَاعَلُ، وَالْإِيمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ وَنِيَّةٌ. وَالصَّلَاةُ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالزَّكَاةُ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالْحَجُّ مِنَ الْإِيمَانِ، وَإِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ مِنَ الْإِيمَانِ.

[1] *Shukkāk* (twijfelaars) is een bijnaam die o.a. de Murji'ah (die geloven dat al-*ʿImān* enkel bestaat uit het geloof van het hart en de uitspraak van de tong) geven aan Ahl as-Sunnah, omdat Ahl as-Sunnah geloven dat het correct is om *al-istithnā*' (i.e. het zeggen van *in shā' Allāh* [als Allāh het wil]) uit te spreken in al-*ʿImān*, d.w.z. dat iemand zegt: "Ik ben een *mu'min* (gelovige), *in shā' Allāh*." De Murji'ah beweren dat dit een vorm van *shakk* (twijfel) is. Zie verhandeling [10] De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy, passages 4, 5 en 10 over *al-istithnā*'.

Ibn Taymiyyah (728 NH) ۞ zei in Majmū' al-Fatāwā (7/446): "De absolute *ʿImān* (al-*ʿImān* al-Muṭlaq) omvat het verrichten van alles waartoe Allāh Zijn dienaar heeft opgedragen en het verlaten van alle verboden zaken. Als iemand dus vanuit dit opzicht zegt: 'Ik ben een *mu'min* (gelovige),' dan heeft hij voor zichzelf getuigd dat hij behoort tot de godsvrezende deugdzame mensen die alles verrichten waartoe ze opgedragen zijn en alles laten wat hen verboden is, waardoor hij zou behoren tot de *Awliya*' (godsvrezende gelovige dienaren) van Allāh. Dit valt onder zelfprijzing van een persoon en dat iemand getuigt voor zichzelf met iets wat hij niet weet. [...] Dat hij voor zichzelf getuigt van al-*ʿImān* is dus gelijk aan dat hij voor zichzelf zou getuigen dat hij naar het Paradijs gaat als hij overlijdt in die toestand. Dit is het kritiekpunt van alle Salaf op basis waarvan zij *al-istithnā*' uitspraken."

[2] *Mushabbihah* (vergelijkers) is een bijnaam die de Jahmiyyah – en hun subsektes zoals de Ashā'irah – geven aan Ahl as-Sunnah, omdat Ahl as-Sunnah de Eigenschappen van Allāh bevestigen waarmee Hij Zichzelf heeft beschreven en waarmee Zijn Boodschapper ۞ Hem heeft beschreven, zonder deze te verdraaien en zonder vergelijking met Zijn schepselen of beschrijving van de hoedanigheid. Volgens de Jahmiyyah staat dit gelijk aan het vergelijken van Allāh met Zijn schepselen.

[3] *Mujbirah* (compulsionisten) – of soms Jabriyyah (afkomstig van *jabr*, wat 'dwang' betekent) – is een bijnaam die de Qadariyyah (degenen die de Voorbeschikking [al-Qadar] ontkennen) geven aan Ahl as-Sunnah, omdat Ahl as-Sunnah geloven dat Allāh de daden van de dienaren voorbepaald en geschapen heeft, terwijl de dienaren een eigen wil hebben, die ondergeschikt is aan de Wil van Allāh. De Qadariyyah beweren foutief dat dit betekent dat de dienaren gedwongen zijn in hun daden, waardoor zij Ahl as-Sunnah deze bijnaam geven. De sekte die werkelijk gelooft dat de dienaren géén eigen wil hebben en gedwongen zijn in hun daden, staan bij Ahl as-Sunnah bekend als de Jabriyyah.

[4] *Zakāh*: een financiële verplichting die geheven wordt op bepaalde specifieke bezittingen, die gegeven wordt aan bepaalde specifieke categorieën en die verschuldigd is op een bepaald specifiek tijdstip.

[5] Zie verhandeling [10] De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy, passages 2 t/m 14 over al-*ʿImān*.

30. We zeggen: de mensen zijn bij ons *mu'minūn* (gelovigen) qua naam die Allāh hun gegeven heeft, qua erkenning, qua voorgeschreven straffen (*al-ḥudūd*) en qua erfenissen, maar we zeggen niet dat ze 'ware *mu'minūn*' zijn, noch zeggen we dat ze [*mu'minūn*] bij Allāh zijn, noch zeggen we dat hun Īmān (geloof) zoals de Īmān van Jibrīl (Gabriël) en Mikāʾīl (Michaël) is, want de Īmān van deze twee [engelen] is geaccepteerd.

30. وَتَقُولُ: النَّاسُ عِنْدَنَا مُؤْمِنُونَ بِالْأَسْمِ الَّذِي سَمَّاهُمُ اللَّهُ وَالْإِقْرَارِ وَالْحُدُودِ وَالْمَوَارِثِ، وَلَا تَقُولُ: حَقًّا، وَلَا تَقُولُ: عِنْدَ اللَّهِ، وَلَا تَقُولُ: كَيْدَمَانِ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ، لِأَنَّ إِيْمَانَهُمَا مُتَقَبَّلٌ.

31. Er wordt niet gebeden achter een Qadariyy,^[1] noch achter een Rāfiḍiyy,^[2] noch achter een Jahmiyy.^[3]

31. وَلَا يُصَلَّى خَلْفَ الْقَدَرِيِّ وَلَا الرَّافِضِيِّ وَلَا الْجَهْمِيِّ.

32. Wie zegt dat het volgende vers geschapen is, is in ongelooft gevallen: «Voorwaar, Ik ben Allāh, er is geen rechtmatige aanbedene behalve Ik, dus aanbid Mij en breng het gebed tot stand ter gedenking van Mij. {14}»^[4] Allāh zou Mūsā niet opdragen om een schepsel te aanbidden.^[5]

32. وَمَنْ قَالَ: إِنَّ هَذِهِ الْآيَةَ مَخْلُوقَةٌ فَقَدْ كَفَرَ: ﴿إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي﴾ [طه: 14]، وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَأْمُرَ مُوسَى أَنْ يَعْبُدَ مَخْلُوقًا.

33. We kennen Allāh als volgt: boven de zevende hemel op Zijn Troon,^[6] zoals Hij zei: «De Genadevolle (*ar-Raḥmān*) heeft Zich op de Troon gevestigd. {5} Aan Hem behoort datgene toe wat zich in de hemelen bevindt en wat zich op de aarde bevindt en wat zich daartussen bevindt en wat zich onder de grond bevindt. {6}»^[7]

33. وَتَعْرِفُ اللَّهَ فِي السَّمَاءِ السَّابِعَةِ عَلَى عَرْشِهِ كَمَا قَالَ: ﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى﴾ {5} لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى {6} [طه: 5-6].

[1] Qadariyy: ev. van Qadariyyah, een sekte die de Voorbeschikking (al-Qadar) ontkent.

[2] Rāfiḍiyy: ev. van Rāfiḍah, de extreme Shīʿah, die de metgezellen lasteren en tot ongelovigen verklaren.

[3] Jahmiyy: enkelvoud van Jahmiyyah, een sekte die de Eigenschappen van Allāh ontkent.

[4] Sūrat Ṭā-Hā 20:14.

[5] D.w.z. als het vers geschapen was, dan zou het betekenen dat het een bevel bevat tot het aanbidden van een schepsel. Het is echter de ongeschapen Spraak van Allāh en Allāh – Degene Die het uitsprak – is Degene Die Mūsā opdraagt om Hem te aanbidden.

[6] Al-Ḥākim (405 NH) zei in zijn werk Maʿrifat ʿUlūm al-Ḥadīth (p. 285, nr. 187): "Ik hoorde Muḥammad ibn Šāliḥ ibn Hānī' (340 NH) zeggen: 'Ik hoorde Abū Bakr Muḥammad ibn Ishāq ibn Khuzaymah (311 NH; de bekende Imām) zeggen: 'Wie niet bevestigt dat Allāh Zich op Zijn Troon gevestigd heeft boven Zijn zeven hemelen, die is ongelovig in zijn Heer. Hij dient opgeroepen te worden tot berouw en als hij geen berouw toont, dan dient zijn nek (met het zwaard) geslagen te worden en dient hij op een van de vuilnisbelten gegooit te worden, waar de moslims en de *mu'āḥadūn* (de ongelovigen die een veiligheidsbelofte hebben gekregen van de moslims) geen last hebben van de stank van zijn lichaam. En zijn bezittingen zijn fay' (oorlogsbuit die verkregen is zonder strijd). Niemand van de moslims mag van hem erven, want de moslim erft niet van een ongelovige, zoals de Profeet ﷺ gezegd heeft (o.a. Šaḥīḥ al-Bukhārīyy 6764).'" Ook overgeleverd door al-ʿImām aṣ-Šābūniyy (435 NH) in zijn werk ʿAqīdat as-Salaf wa Aṣḥāb al-Ḥadīth (p. 187, via al-Ḥākim) en vermeld door o.a. Ibn Taymiyyah in Majmūʿ al-Fatāwā (5/138).

[7] Sūrat Ṭā-Hā 20:5-6.

34. Het Paradijs en het Vuur zijn (al) geschapen en vergaan nooit. 34. وَالْجَنَّةُ وَالنَّارُ مَخْلُوقَتَانِ وَلَا تَفْنَيَانِ.
35. Het gebed is een verplichting die afkomstig is van Allāh: het is verplicht inclusief de volledige neerbuiging (*rukū'*), neerknieling (*sujūd*) en recitatie. ■ 35. وَالصَّلَاةُ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَاجِبَةٌ بِتَمَامِ رُكُوعِهَا وَسُجُودِهَا وَالْقِرَاءَةِ فِيهَا.

Verhandelingen in 'De Geloofsleer van Ahl as-Sunnah: Een selectie authentieke verhandelingen van de Salaf & de klassieke Imams (tot 400 NH)':

1. *De Geloofsleer van Sufyān ath-Thawriyy*, door al-'Imām Sufyān ath-Thawriyy (161 NH).
2. *Een Korte Geloofsleer van al-'Imām Mālik*, door al-'Imām Mālik ibn Anas (179 NH).
3. *De Inleiding van ar-Risālah*, door al-'Imām ash-Shāfi'yy (204 NH).
4. *De Fundamenten van de Sunnah*, door al-'Imām al-Ḥumaydiyy (219 NH).
5. *De Geloofsleer van Qutaybah ibn Sa'īd*, door al-'Imām Qutaybah ibn Sa'īd (240 NH).
6. *De Fundamenten van de Sunnah*, door al-'Imām Aḥmad ibn Ḥanbal (241 NH).
7. *De Geloofsleer van al-Bukhāriyy*, door al-'Imām al-Bukhāriyy (256 NH).
8. *De Uitleg van de Sunnah*, door al-'Imām al-Muzaniyy (264 NH).
9. *Het Fundament van de Sunnah & de Geloofsleer van de Religie (De Geloofsleer van ar-Rāziyyayn)*, door al-'Imām Abū Zur'ah ar-Rāziyy (264 NH) & al-'Imām Abū Ḥātim ar-Rāziyy (277 NH).
10. *De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy (Het Standpunt in de Geloofsleer)*, door al-'Imām Ḥarb ibn Ismā'īl al-Kirmāniyy (280 NH).
11. *De Duidelijke Sunnah*, door al-'Imām Ibn Jarīr at-Ṭabariyy (310 NH).
12. *Het Ḥā'iyyah-gedicht over de Sunnah*, door al-'Imām Ibn Abī Dāwūd (316 NH).
13. *De Uitleg van de Sunnah*, door al-'Imām al-Barbahāriyy (329 NH).
14. *De Inleiding van al-Jāmi'* (*De Geloofsleer van Mālik*), door al-'Imām Ibn Abī Zayd al-Qayrawāniyy al-Mālikiyy (386 NH).
15. *De Inleiding van ar-Risālah*, door al-'Imām Ibn Abī Zayd al-Qayrawāniyy al-Mālikiyy (386 NH).

Appendix:

16. *Al-'Aqidah al-Wāsiṭiyyah (De Wāsiṭische Geloofsleer)*, door al-'Imām Ibn Taymiyyah (728 NH).
17. *De Geloofsleer van Ibn 'Abd al-Wahhāb (De brief aan de inwoners van al-Qaṣīm)*, door al-'Imām Muḥammad ibn 'Abd al-Wahhāb (1206 NH).